

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כט שבט תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 4:57 תל-אביב: 5:12 חיפה: 5:03 מוצאי שבת: ירושלים: 6:11 תל-אביב: 6:12 חיפה: 6:11 ר"ת: 6:50

פרשת משפטים

שינון לתלמידים

להפוך בורים לתלמידי חכמים

דרכו של הגאון רבי זרח ברוורמן זצ"ל היה לכתת רגליו במושבות החדשות שנוסדו בארץ, ולחפש נערים ובחורים בעלי כשרונות, ובמיוחד מבני עניים, ומשדלם לבוא עמו לירושלים וללמוד בישיבתו.

נערים אלו, שלא היתה להם כל ידיעה בלימוד, והיו בורים גמורים, עלו ונתעלו במחיצתו ונהפכו לתלמידי חכמים מובהקים.

ומרגלא בפומיה: "אם תוציא יקר מזולל" (ירמיה טו-ט) ודרשו בגמרא פסוק זה, על המלמד את בן עם הארץ (ב"מ פה). כלומר, שומה עלינו להוציא ולברר את בעלי הכשרונות מבני עמי הארץ ולהוציאם לתלמידי חכמים.

"ללמד-יקר בעיני מכל..."

כאשר הקים רבה פתח תקוה הגאון רבי ראובן כץ זצ"ל את בית הדין האזורי בעירו, חיפש אחד מועמד מתאים למשרת דיין מבני העדה הספרדית. חקר ודרש הרבה, מי הם טובי הכוחות התורניים בעדה זו באותה תקופה, ומכולם נתן עיניו בגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל. הלך והציע לו שיבוא לפתח תקוה וישב ב"מותב תלתא" לדון ולשפוט בין איש לרעהו.

המשרה שהציע לו היתה חשובה ומכובדת ביותר. אולם רבי יהודה השיבו בהחלטיות גמורה, שאין בדעתו לעזוב את הוראת התלמידים בישיבת פורת יוסף, כי הוא רואה בכך את יעוד חייו.

אך רבי ראובן כץ לא הרפה. הוא הציע לו משכורת כפולה פי חמש ממשכורתו בישיבה, בהטעימו כי בתנאיי רווחה כאלה יוכל להמשיך לשקוד על התורה גם בעתיד מתוך מנוחת הנפש.

אך רבי יהודה לא הושפע מנימוק זה, והיה נחוש בדעתו להשאר בפורת יוסף להעמיד דורות תלמידי חכמים. "עסק התורה עם התלמידים הצעירים יקר בעיני מכל" - אמר.

וזאת ליהודה

המלמד תורה לתלמידיו, ישנן הדברים בסבלנות, בטוב טעם ובסדר נכון!
נלמד מהפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (פרק כא-א)

וכתב רש"י: אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפניהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו. לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. עכ"ל.

כתב המאירי (משלי טז-כב): לעולם יראה החכם להשפיע מחכמתו לזולתו שזהו תכלית השלימות בחכמה ולא סוף דבר שישלים גדר חכמתו בהשפעתו, אבל שגם הוא בעצמו יוסיף לקח. כי עכ"פ הוצאתו בפה ללמד לזולתו יועיל הרבה לזכרונו, אף כי ישתדל לחדד שכלו להשיב לשואלים.

נמצאנו למדים, כי מה שמקדיש מזמנו ללמד תורה לאחרים, אף כי חלשים הם בלימודם, ולכאורה עלול הוא להפסיד מכך שהרי יכל ללמוד יותר בלעדס, אין הדבר כן. אלא אדרבה, בזה שמלמד מרויח יותר!

וכן דרשו חז"ל (כתובות נ:): על הפסוק "הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד" (תהלים קיב-ג), חד אמר זה הלומד תורה ומלמדה וחד אמר זה הכותב תורה נביאים וכתובים ומשאלין לאחרים.

וביאר שם המהרש"א: בזה דומה המלמד אחרים, לצדקה. כמו שהנתון צדקה לא רק שלא נחסר לו כלום אלא עוד מוסיף לו ברכה. כך הוא המלמד לאחרים, לא רק שאינו מחסיר מתורתו כלום, אלא עוד מוסיף לו לימוד.

והחפץ חיים (בספרו נדחי ישראל - פרק יד) כתב: ואל ידאג כלל על ביטול תורתו (בזה שמלמד את החלשים בתורה) משום דאיתא (בתנב"א ג-ג, ד) דבשכר שמלמד תורה לרבים, הקב"ה מפקח אותו ומוסיף לו חכמה ובינה וכך נאמר שם: "כל תלמיד חכם המלמד תורה ברבים לישראל לש"ש, ואינו נושא פנים לעשיר ולעני, אלא מקרא הוא מקריא את כולם, ומשנה הוא שונה לכולם כאחד, מתוך כך הקב"ה מרחם עליו ונתן בו חכמה ודעה, בינה והשכל, ונותן לו חלק עם הצדיקים אברהם יצחק ויעקב."

באחת משיחותיו אמר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: "התפקיד שמוטל על ראשי הישיבות והמשגיחים, הוא לא רק בתור ראש ישיבה ומשגיח, אלא מוטל עליהם לשמש ולמלא בתור אב ואם לתלמידים. היינו להתמסר לתלמידים כדי להבטיח הצלחתם... ולכן מוטל התפקיד על הרמ"ם להיות מסורים לכל תלמיד ותלמיד, לדאוג להרנן ליבו, להסיר מלבו את דאגותיו וטרדות נפשו כמו אב ואם..."

עלון "איש לרעהו" פרשת משפטים הוקדש לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת חיה בת ר' פסח אשת רבי יעקב ניימאן זצ"ל

רדפה תורה וחסד כל חייה ונפטרה ערב ר"ח אדר

ת . נ . צ . ב . ה .

נתרם על ידי ידידנו בני-משפחתה הי"ד

להזהר בכבודו של כל אדם באשר הוא!

נלמד מהפסוק: "חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע עאן תחת הש"ה" (פרק כא-לז)

ואמרו חז"ל בגמרא (בבא קמא עט:): תנינא, אמר רבי יוחנן, בא וראה כמה גדול כבוד הבריות, שור שהלך ברגליו [משלם הגנב] חמשה, שההרכיבו על כתפו [משלם] ארבעה. ומפרש רש"י עה"ת: שור שהלך ברגל ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם חמשה, שה שנסאו על כתפו משלם ארבע הואיל ונתבזה בו.

לאחר מתן תורה אנו מוצאים, עפ"י דברי חז"ל, כיצד מתייחסת התורה לדמותו של אדם שיש בו צלם אלוקים, אף שהוא אינו אלא גנב שפל, בכ"ז חס המקום על כבודו כפי שהביא רש"י.

והוסיף בזה הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (באור יחזקאל) שאף כי בטבע האדם, כשרואה את רעהו בכזו שפלות של גניבה, ודאי מאבד הלה כל ערכו בעיניו ומזלזל לגמרי בכבודו. מכל מקום רואים שדעת התורה היא אחרת, ומחשיבה את ערכו של אותו אדם עד כדי להתחשב בכבודו שלא יתבזה, משום שלמרות פחיתותו יש בו חלק אלוק ממעל, ומכאן נלמד עד כמה גדול החיוב בכבוד הבריות.

וכבר הובא יסוד זה ברש"י (סוף פרשת יתרו): "ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיון, אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך לא תנהג בהם מנהג בזיון, חברך שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה?"

הגאון רבי שמחה שלמה לוינ' זצ"ל ביאר (הובא בקונטרס שמחת שלמה) שענין זה להכיר בערכו של כל אדם באשר הוא, ולשמור על כבודו, מלמדת אותנו התורה בדוקא אחרי מעמד הר סיני שבו זכו לראות את מעלתם הגבוהה של הנבראים, בהיותם יצירי כפיו של הקב"ה, ומחמת זה נצטוו מיד לראות את המעלה המסתתרת בניצוץ נשמתו אף של הגנב השפל ביותר.

בדרך זו ניתן להבין את מה שלכאורה יש לתמוה: מדוע לאחר קבלת התורה, התחילה התורה בפרשתנו, פרשת משפטים שעוסקת בעניינים שבין אדם לחברו, דוקא בנושא עבד עברי שמכרוהו בית דין בגניבתו, מדוע לא התחילו בדיני שומר חינוס שגומל חסד עם חברו לשמור עבורו, או בדיני השבת אבידה וכיו"ב, שאלו עוסקים בענייני חסד והטבה לזולת, ומדוע פתחה התורה דוקא בעיסוק באנשים הגנבים השפלים שנמכרים לעבדות?

והביא רבי שמחה שלמה את ביאורו של המהר"ם מלובלין זצ"ל (בספרו זכרון מאיר) שבדוגמא זו באה התורה ללמדנו שהמצוות שבין אדם לחברו אינן נובעות מן המצפון האנושי גרידא, אלא מן החכמה העליונה האלוקית, וכמו שמצאנו בדיני קנין עבד עברי, שקונה העבד, כקונה אדון לעצמו, ואם יש לו כר אחד צריך ליתנו לעבדו והוא ישאר בלי כר לראשו, ודבר זה אין לו הגיון אף לפי התפיסה הסוציאלית ביותר. וממילא הוכחה חותכת מכאן שגם המצוות השכליות כמו חסד והטבה לזולת אינן ניתנות להבנה עד תכליתן, שכן מקורן בתורת ה' ואין שכל אנושי יכול להשיג טעמם והבנתם לגמרי.

הוא שאמרו חז"ל "ואלה המשפטים" - מה הראשונים מסיני אף האחרונים מסיני, והיינו, אף המשפטים שהם אמורים להתקבל כמצוות שכליות פשוטות, עיקר חיובם הוא מפני שניתנו בסיני מפי ה' ולא מחמת השכל האנושי. ולכן פתחה פרשתנו בדוגמא של "כי תקנה עבד עברי".

ובזה ביאר רש"י לויין את השייכות של פרשה זו דוקא לאחר מתן תורה, שכן מקודם לכן לא היתה להם השגה ברגישות עליונה כזו, שצריך ליתן את הכר היחידי לעבדו או להטיב לזולתו בדיוק כפי שרוצה להטיב לעצמו, וזה נתחדש רק במתן תורה, שנהיו ישראל לעם סגולה ולממלכת כהנים וגוי קדוש.

שלא לבייש...

כשנכנס פעם כ"ק האדמו"ר מבעלזא - רבי אהרן זצ"ל, להדליק נרות חנוכה וניגש אל המנורה, הורה לפתע למשמשו לקחת את המנורה ולהכניסה אליו החדרה. לאחר כמה דקות יצא הרבי עם המנורה והדליק את הנרות כדרכו בקודש.

החסידים שראו מעשה זה התפלאו מאד, והיו סבורים שבוודאי היה לאדמו"ר בזה עניינים נסתרים וגבוהים העומדים ברומו של עולם...

ואולם לאחר ההדלקה, סיפר להם המשמש גופא דעובדא שכך היה נעשה: תפקידו [של המשמש] היה להכין את הנרות מדי יום ביומו ולהכין בהם שמן זית. והנה באותו יום קרה שבטעות התחלף לו בין כד השמן לבקבוק של משקה אחר שהיה בו מי דבש הדומה במראהו לשמן, והכניס בשוגג את מי הדבש במקום שמן זית, וכשהאדמו"ר ניגש להדליק הבחין מיד בטעות ולא רצה לגלותה ברבים ולגרום לבושת פני המשמש ברבים, לפיכך הורה להכניס המנורה לחדר ושם החליף לשמן זית.

באר החיים

ביקורת - בעזרה מכובדת

את המעשה שלפנינו סיפר יהודי על הגאון רבי אברהם דב אויערבאך זצ"ל (אח הגרש"ז זצ"ל), ממנו ניתן ללמוד היאך אפשר להוכיח ולהעיר לזולת בצורה מכובדת באופן שישמור כבודו של הזולת:

"בהיותי בחור נגשתי להיות חזן, ואחר התפלה כביתי את הנרות שבעמוד החזן, ברוח פי. ולא ידעתי שבספר חסידים כתוב לא לכבות את הנרות ברוח הפה.

"לאחר קצת זמן ניגש אלי רבי אברהם דב, ושאלני בתמימות כמי ששואל דבר הלכה, האם יודע אני למה בערב שבת כשמטיבים את הנרות ומדליקים אותם, מכבים ברוח הפה. אף שבספר חסידים כתוב לא לכבות ברוח הפה...?"

"אמרתי לו שאינני יודע. ואז השיב לי, כיון שכל הטעם משום סכנה, ובערב שבת שהוא מצוה הרי שומר מצוה לא ידע דבר רע... מלבד הידע החשוב שקיבלתי, למדתי מזה כיצד ניתן להעיר לאדם בדרך כבוד ובשיא הרגישות, ושאפשר ליידע אדם על הלכה שנתעלמה ממנו גם בצורה מכובדת ועקיפה שאבין מעצמי שביום חול לא מכבים כך, ולא מוכרחים לעשות זאת ע"י מחאה ישירה, מתנשאת ופוגענית..."

פורסם בגליון "שים שלום"

"לביישי"?

בעת שלמד הגרי"ש אלישיב זצ"ל, בשיעור שהיה מוסר מידי ערב בביהמ"ד "תפארת בחורים", את המעשה המובא בגמרא על אמו של רב נחמן בר יצחק, שגילו לה החוזים בכוכבים כי בנה יהיה גנב, ולכן היתה מכסה את ראשו בכל עת.

ממשיכה על כל הגמרא (שבת קנו:): "אמרה ליה כסי רישין כי היכי דתיהוי עליך אימתא דשמאי, לא הוה ידע אמאי קאמרה ליה".... [=ביקשה ממנו שיכסה ראשו, שיהיה לו יראת שמים ולא ידע מדוע מבקשת זאת].

ושאל אחד הלומדים בשיעור: מדוע לא אמרה לו אמו את הסיבה האמיתית שמחמתה היא מכסה את ראשו, מפני שראו עליו החוזים שיהיה גנב...?

כמה אופיינית היתה תשובתו של הרב אלישיב לשואל: הוא סובב אליו את ראשו בתמיהה גלויה על השאלה והשיב במלה אחת: "לביישי"!

משוש דו"ד

לדבוק במדת האמת ולהתרחק מכל דבר העלול לגרום לו ולזולתו לשקר!

נלמד מהפסוק: "מדבר שקר תרחק" (פרק כג-ז)

ופירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר כאמרם ז"ל: הוי זהיר בדברך שמה מתוכם ילמדו לשקר. עכ"ל. והיינו שהזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי "מדבר שקר תרחק". וכפי הדוגמא שכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - תתרטב): אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, נן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע היו מגידים לך, ועתה שאין חפצים שתדע, יגידו לך שקר.

שלמה המלך ע"ה אמר (במשלי יב-ט): "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר" וביאר החפץ חיים (בספרו שפת תמים פ"א) שמזהיר בזה על הדיבור, שישתמש בו בכל ענין באמת ושיזהר מן השקר, כי מי שיש לו שפת אמת הוא נזהר בדיבוריו שיוציאם על קו אמת, הדיבור ההוא יצליח ויכון לעד ויאמינוהו בכל דבריו, כי הבריות יחזיקוהו באיש אמת, כיון שהורגל כל ימיו לדבר אמת.

אבל מי שיש לו לשון שקר, לא יאמינו דבריו אלא עד רגע, כי השומעים דבריו יאמינו בהם לשעה, ואחרי כן כאשר יבדקו דבריו ויחקרו אותם יכירו כי שקר המה. ובא הכתוב הזה להזהיר את הבריות שיהיו טהורים בדיבורם, שלא ידברו אלא אמת. עכ"ד הח"ח.

יש הסבורים בטעות כי ההשתמשות במדת האמת בכל תוקפה, יש בה כדי לגרע ולסתור במשהו את השלום, וממילא ככל שישנו מהאמת כן יגדל השלום. אך זו טעות. כי אדרבה, האמת והשלום משלימים זה את זה, וכל מה שמצינו "שינוי מפני דרכי שלום" אין הפירוש שהשקר יתפוס קצת את המקום של האמת ח"ו, אלא שהשינוי יהיה רק בדרך ובטקטיקה של מסירת האמת אך בלא לגרוע ממנה. ולכן שייך מה שאמרו "האמת והשלום אהבו", וכן מה שנאמר במגילת אסתר "דברי שלום ואמת" כי אין סתירה ביניהם.

ונבין זאת ביסוד הגדול שאמר הגאון רבי אברהם יצחק בלוך זצ"ל בענין זה, ואלו דבריו: "הוראת האמת צריכה להיות בכל הקפה ותוקפה. בכל חריפותה ועומקה. כי אם יחסר דבר-מה מהוראת האמת בשביל איזה טעם שהוא, חשוב ונכבד ככל שיהיה, יחסר כבר מהוראת האמת לאמיתה, ולכן הוראת אמת נחשב זה הנמסר והנלמד בשלימותו בלי שום פגם, מבלי התחשב עם משהו, רק האמת הטהורה כמו שהיא.

אך דרך הגשמתה בחיים צריכה להיות באופן שיוביל למטרה הרצויה, ומן הנחוץ להביא בחשבון איד ובמה להוציא לפועל את התכלית הנרצת. היינו שתתקבל האמת, ובזה צריכים אנו כבר להתחשב עם כוחותיהם וסגולותיהם של המושפעים, מכיון שלא כל אחד כוחו יפה לקבל את אמת כמו שהיא, כי זה המתאים לבני-עליה המסוגלים לדברים יותר נאצלים, אינו הולם את אלו שאינם עומדים על גובה זה.

זהו השלום המביא לתכלית האמת, אבל כשמכופפים את האמת בשביל השלום. כשמטמינים ומחביאים אותה, אז לא רק שהאמת תיפגם ותחסר, אלא גם השלום אינו בא. שלום קטיעא הוא. כי שלום זה שאינו מבוסס על יסוד האמת, הרס הוא ולא בנין, פחד ולא שלום.

כיסוד הדברים הללו, אך בסגנון אחר, כתב גם הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל (בספר זכרון שמואל): "האמת והשלום אהבו" (זכריה ח-ט). יש שחושבים כי למען השלום צריך לוותר קצת על עקרונות האמת, וכאילו יש סתירה בין האמת והשלום, שהרי אם אדם רוצה לעמוד על האמת, הרי בהכרח צריך הוא ללחום בעד האמת, וממילא זה פוגם בשלום.

אך אין זה נכון. צריך באמת ללחום באופן עקבי בעד האמת, אבל אין זה סתירה לשלום. כי הפירוש האמיתי של שלום, הוא להעמיד כל דבר על מכונו. לא לטשטש את הגבולים. לתת לכל דבר את מקומו ולקבוע את גבולו, בבחינת "יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא את הכל".

"שקר שנאתי ואתעבה"

סיפר הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל: יום אחד ראו את הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל כשהוא שרוי מעט ברוגז, והיה זה לפלא משום שאצל רבי שמעון לא היה שייך כלל שיכעס.

לאחר מכן התברר, שעל הבלאנק הרשמי של הישיבה הדפיסו את מספר הבחורים, והוסיפו על המספר הנכון שלושים בחורים יותר! והמליץ על כך רבי שמואל את הפסוק "שקר שנאתי ואתעבה" שרבי שמעון ממש תיעב את השקר.

ראש הישיבה

עולם השקר ועולם האמת...

הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל ביקש בצוואתו שלא יספידוהו לאחר מותו משום מעשה שהיה, אותו סיפר לנכדו:

"הדבר אירע בימי הרעב במלחמת העולם הראשונה. כיתר אנשי ירושלים אף אני ובני ביתי סבלנו מחרפת רעב. באותם ימים היה בירושלים גבאי צדקה שקיבל כספים מחו"ל לחלק לנזקקים. הגיעו לידי הגבאי כספים שנועדו לי, אך לא קיבלתיים. חלפו ימים ואותו נדיב-לב כתב לי בהקפדה "הכניצד אינך מאשר את קבלת הכסף ששלחתי לך ע"י פלוני"?

"הלכתי לגבאי וביקשתי את הכסף. הוא ענה לי: עלי לבדוק תחילה, האם מתגורר בירושלים עוד אדם הקרוי אריה לוי? שמא כספים אלו נועדו לו ולא לך"... השבתי לו שלמיטב הכרתי אין עוד אדם בירושלים שקרוי בשם זה, ובמיוחד שהנדיב כתב לי מפורש שהכסף ששיגר אליך נועד עבור בני ביתי"...

"בנתיים, נפטר אחד מילדי רח"ל מחמת הרעב, כי ביקש לחם ולא היה לי מה לתת לו וגווע ברעב מול עיני... משנפטר בני, הופיע הגבאי בביתי בימי ה"שבעה" ואמר לי: "ביררתי ומצאתי שאכן הכסף נועד לך". אך לגבי ילדי היה כבר מאוחר.

"ימים ספורים לאחר שקמתי מה"שבעה" שמעתי את הכרוז בירושלים שמכריז על פטירתו והלוויתו של הגבאי. הצטרפתי לקהל המלוים. שמעתי כיצד מספידים אותו שעשה שליחותו באמונה ועד כמה הקפיד להעביר כספים שקיבל וכמה ניצלו בזכותו מחרפת רעב..."

עמדתו בצד והרהתי מהמקרה שקרה אצלי והסקתי: כאן בעולם הזה מדברים בשבחו של נפטר, אבל שם בעלמא דקשוט הכל גלוי וידוע ומקפידים להראות לאדם את כל האמת... אותה שעה קיבלתי על עצמי לבל יספדוני לאחר מותי שהרי יודע אני מה דל ערכי ואם ירעיפו עלי דברי שבח יחייבוני בדין ובכך איני חפץ"... סיים רבי אריה דבריו.

עפ"י "צדיק יסוד עולם"

חינוך להמנעות משקר

אחד מתלמידי הגרא"ל שטיינמן שליט"א שאל אותה, האם עליו להכות את בנו, ללא רחם, על דבר שקר, כדברי הגר"א זצ"ל באגרתו. והשיב: "אם תכהו כך, אזי משקר אחד ששיקר עד עתה, ישקר כמה שקרים"... כי לא בכל דור ובכל מצב אפשר לקיים הדברים כפשוטם, שאף שיש ללמוד מהאגרת לחנך היטב להתרחק מהשקר כאזהרת התורה, אבל לא את ענין ההכאה ללא רחם.

ופעם סיפר אחד להגרא"ל כי הוא מכה את בנו מכה רבה על דבר שקר. אמר לו רבי אהרן לייב: "וכי את כל מה שכתוב באגרת הגר"א אתה מקיים? האם למשל אתה חוסם את פיך מדיבורים אסורים כמו שכתוב שם?"

ופעם התבטא רבי אהרן לייב: "אב מכה את בנו ללא רחם, על שקר, גם כאשר הוא עצמו שקרן גדול..."

רבי אהרן לייב

זמי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

מזל' - טוב!

אלול תשע"ו.

לוח השנה בישר ש'יום הדין' מתקרב.

במקביל הוא גם בישר ש'יום הולדת' של הבת מתקרב.

שמא זה גם 'יום הדין'? הרי היא כבר מתקרבת לגיל 23!

תגידו אתם, מה לא עשו לזכותה? איזו סגולה מקובלת לא ניסו? עשרות ספרי תהלים; צדקה לקופות המסוגלות; לימוד מסכת קידושין הן בבלי והן ירושלמי כעצתו של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א; סגולת 'המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר נענה תחילה'.

והשידוך? - כביכול הבחור עדיין לא נולד!...

* * *

באוירת 'הימים הנוראים' הקרבים ובאים החל להרהר במחשבה הבאה: יש כאן איזשהו עיכוב שמימי! 'מידה כנגד מידה' כזו או אחרת! אז בוא ניזכר, האם ציערנו פעם מישהו בקשר לשידוך? שמא פגענו במאן דהו?

קול דמיוני של אוושת דפים מתגלגלים נשמע ברקע. דפי לוח השנה עפו לאחור: אלול, תשע"ה - לא. שבט, תשע"ג - לא. סיון, תשע"א - לא. חשוון, תשס"ט - לא. תמוז, תשס"ז - לא. טבת, תשס"ה - לא. תשרי, תשס"ג - לא.

שנת תשס"א. הופ!

* * *

'מזל' (מלעיל) קראו לה לנערה, אך ה'מזל' (מלרע) לא היה בדיוק בן-חברתה. רק בגיל מבוגר הצליחה להתארס, וגם אז הגיעה למסקנה שיש לבטל את השידוך.

אנשים שהכירו את הסיפור ביקשו להניא אותה מרעיון הביטול. לשם כך נקרא מיודענו, שולח הסיפור אל הדגל. הבת שלו, שגילה נשק כעת ל-23, הייתה בשעת התרחשות זו ילדה קטנה. הוא התבקש לקחת דברים עם 'מזל' ולשכנע אותה שלא לבטל את השידוך.

"כפי הנראה הדברים היו קשים" הוא משחזר בכאב "ובמיוחד שהיה לה לב שבור".

* * *

חלפו כמה שנים.

ביום השבת, ה' חשוון תשס"ה, הלכה לבית עולמה המנוחה מזל בת אברהם ורחל. עוד קרבן של 'המחלה הנוראה'.

על קברה נחקק משפט שתמצת את כל אישיותה "רדפה והרבנה חסד". היא שאפה, כמו כל בנות גילה, להקים בית נאמן בישראל. אך בראותה שהיעד עדיין לא מושג, השקיעה הרבה מזמנה לסייע במסירות למשפחות ברוכות ילדים. והכל - בטוב לב ובצניעות.

אחד מאלה שנעזרו על ידה היה מיודענו.

כאשר נזכר בשיחה הכאובה שניהל אתה, היא כבר שהתה בעולם האמת. "היא הייתה צדיקה. בוודאי לא הקפידה. אבל לבקש מחילה חייבים - כמבואר בשולחן ערוך הלכות יום הכיפורים (ס' תר"ו) שאפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו, ואם מת זה שחטא לו מביא עשרה על קברו..."

* * *

יום שישי, ט"ו טבת תשע"ז, ערב ש"ק פרשת ויחי.

זהו. את הסיפור הזה חייבים לבצע.

עשרה אנשים התאספו סביב קברה של המנוחה בבית העלמין 'רקון' שבגוש-דן. מיודענו חלץ את נעליו, ניצב על האדמה הקרה והתחוחה וביקש סליחה בנוסח המקובל. הנוכחים הוסיפו ואמרו פרק תהילים, וחתמו בקדיש לעילוי נשמתה.

באותו יום קיבל על עצמו: באם איווכח לדעת שהישועה שלנו קשורה לסיפור הזה אפרסם את הסיפור!

* * *

כעבור שבוע בדיוק.

יום שישי, כ"ב טבת תשע"ז, ערב ש"ק פרשת שמות.

אוטוטו תפרוס השבת את כנפיה הצחורות - 'בואי כלה' בואי כלה' - אך בינתיים אפשר "להרוויח" כלה נוספת!

השעה שתיים בצהריים, נקבעה כשעת אמירת ה'לחיים' לרגל ארוסי הבת.

שבוע בלבד, ובדיוק, מאז בקשת המחילה בבית העלמין.

* * *

המסקנה שלי - מסיים השולח - שגם כאשר צריך להוכיח, יש לעשות זאת בשפה רכה ובדברים נעימים. תמיד להיזהר ולהישמר בכבוד הזולת!

אבקש מהקוראים הנבדים שיקדישו משנה או פרק תהלים לעילוי נשמת מזל בת אברהם ורחל. ויהיה פרסום הדברים לעילוי נשמתה המיוסרת.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il